

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه باستان شناسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش دوره تاریخی

عنوان:

بررسی زیورآلات مکشوفه از قبور مربوط به نیمه نخست هزاره اول قبل از میلاد در منطقه گیلان (مطالعه موردی

دستبندها)

استاد راهنما:

آقای دکتر غلامرضا کرمان

استاد مشاور:

آقای دکتر حمیدرضا ولی پور

پژوهشگر:

طاهره شعبانی صیادمحله

تابستان ۱۳۹۰

تقدیم بہ:

نیکو دلال بی ہمتا

مادر م؛

کہ عشق بہ یاد گیری را در وجودم نہادہ

پدر م؛

کہ با صبر و استقامت راہ را برایم ہموار نمودہ

برادرانم؛ علی رضا و مرتضیٰ

کہ ہموارہ مشوق اصلی من در کسب علم و معرفت بودہ اند

تقدیر و تشکر

خدای بزرگ را شاکرم که فرصت کسب علم و دانش را به این بنده فرو مقدار عطا نمود و فرشتگان مهربانی چون پدر و مادر را حامی و پشتیبانم قرار داد تا در سایه لطف و محبتشان گامهای ترقی را استوارانه بپیمایم. تشکر و سپاس خود را تقدیم می دارم به همه عزیزانی که در طول دوره تحصیل از حمایت و محبتشان برخوردار بوده ام.

از خانواده خوبم که همیشه چون کوهی استوار و محکم حامی من بوده و شرایط را به گونه ای فراهم نمودند که با آرامش خیال به تحصیل علم پردازم ممنونم. از استاد بزرگوارم آقای دکتر غلامرضا کرمان که راهنمایی رساله حاضر را برعهده داشتند، کمال تشکر و سپاس را دارم.

از استاد خوبم دکتر حمیدرضا ولی پور که چه در طول تحصیل در دوره کارشناسی و چه پس از آن، به عنوان استاد مشاور لطف و محبتشان همواره شامل حال من بوده و هست، ممنون و سپاسگزارم. از استادان عزیزم در دانشگاه بوعلی سینا همدان، آقایان دکتر یعقوب محمدی فر و دکتر عباس مترجم که الفبای باستان شناسی را به من آموختند، کمال تشکر را دارم.

محبت و لطف اساتیدم در دانشگاه آزاد ابهر به ویژه آقای دکتر فرزاد مافی و خانم دکتر فخری دانشپورپرور همواره مایه دلگرمی اینجانب بوده است.

از سرکار خانم قوامی مسئول موزه رشت که با سعه صدر فراوان اطلاعات مورد نیاز را در اختیارم قرار دادند نیز ممنونم.

چکیده

منطقه گیلان از لحاظ کثرت و تنوع آثار مکشوفه از قبور نیمه نخست هزاره اول پ.م از جایگاه ویژه ای در مطالعات باستان شناختی برخوردار می باشد. در میان این اشیا، زیورآلات به دست آمده به لحاظ گونه شناسی، شیوه ساخت و جنسیت انواع گوناگونی داشته اند. این اشیا از لحاظ گونه شناسی شامل انواع گردنبندها، انگشتری ها، گوشواره ها، دستبندها، پلاکها، موبندها، پیشانی بندها و آویزها بوده اند. در ساخت این اشیا از انواع فلزات و سنگهای نیمه قیمتی استفاده شده است.

در این رساله با استفاده از مطالعات موزه ای و کتابخانه ای زیورآلات مکشوفه از قبور نیمه نخست هزاره اول پ.م با محوریت دستبندها مورد بررسی قرار خواهند گرفت. از میان انواع زیورآلات دستبندهای مکشوفه از تعداد کثیری برخوردار بوده اند. این اشیا دارای شاخصه های فرهنگی و اجتماعی زیادی بوده و نگارنده در تدوین این رساله سعی در بازسازی و شناخت فرهنگ و تمدن سازندگان این اشیا داشته است. علاوه بر آن مقایساتی نیز پیرامون این اشیا و آثار مکشوفه هم دوره با آنها در سایر نقاط فلات ایران انجام گرفته که به طور قطع در نتیجه گیری بهتر و مستدل تر مؤثر خواهد بود.

فهرست مطالب

مقدمه ۱

فصل اول

کلیات طرح ۳

۱-۱- بیان مسأله تحقیق ۴

۱-۲- اهمیت موضوع تحقیق ۴

۱-۳- سوالات تحقیق ۵

۱-۴- فرضیات تحقیق ۵

۱-۵- محدودیتهای تحقیق ۶

۱-۶- روش تحقیق ۶

۱-۷- سوابق تحقیق ۷

فصل دوم

۹- اوضاع جغرافیایی و تاریخی و فعالیتهای باستان شناسی انجام گرفته در منطقه .....

۲-۱- موقعیت جغرافیایی گیلان ۱۰

۲-۲- وضعیت آب و هوا ۱۱

۲-۳- سابقه استقرار بشر براساس شواهد باستان شناسی در گیلان ۱۱

۲-۴- زمین‌های تاریخی استان با توجه به متون به دست آمده ۱۲

۲-۵- سابقه فعالیت‌های باستان‌شناسی در منطقه ۱۴

فصل سوم

تدفین در عصر آهن گیلان ۲۲

۳-۱- انواع قبور در عصر آهن گیلان ۲۴

۳-۲- جهت تدفین در عصر آهن گیلان ۲۸

۳-۳- شیوه‌های تدفین در عصر آهن گیلان ۲۹

۳-۴- آئین‌های تدفین مردگان در عصر آهن گیلان ۳۰

۳-۵- تدفین‌های بیش از یک نفر ۳۱

جمع بندی فصل سوم ۳۱

فصل چهارم

زیورآلات و دستبندهای مکشوفه از نیمه نخست هزاره اول پ.م در فلات ایران ۳۳

۴-۱- کاربرد انواع فلزات در ایران باستان ۳۴

۴-۲- پیشینه‌ای بر کاربرد زیورآلات و دستبندها در ایران ۳۸

۴-۳- دستبندها و زیورآلات نیمه نخست هزاره اول پ.م در فلات ایران ۴۰

۴-۳-۱- حسنلو ۴۲

.....	زیویه	۴-۳-۲	۴۵
.....	منطقه لرستان	۴-۳-۳	۴۷
.....	نوشیجان تپه	۴-۳-۴	۵۰
.....	عقرب تپه	۴-۳-۵	۵۱
.....	جمع بندی فصل چهارم		۵۲

فصل پنجم

.....	زیورآلات مکشوفه از گیلان مربوط به نیمه نخست هزاره اول پ.م (مطالعه موردی دستبندها)	.....	۵۴
.....	تول	۵-۱-۱	۵۹
.....	اشیاء مکشوفه از تول	۵-۱-۱-۱	۶۰
.....	زیورآلات مکشوفه از تول	۵-۱-۲	۶۲
.....	مطالعه موردی دستبندهای مکشوفه از تول	۵-۱-۳	۶۴
.....	وسکه	۵-۲	۷۹
.....	اشیاء مکشوفه از وسکه	۵-۲-۱	۸۰
.....	زیورآلات مکشوفه از وسکه	۵-۲-۲	۸۲
.....	مطالعه موردی دستبندهای مکشوفه از وسکه	۵-۲-۳	۸۲
.....	آق اولر	۵-۳	۸۸
.....	اشیاء مکشوفه از آق اولر	۵-۳-۱	۸۹

۸۹.....	۲-۳-۵- زیورآلات مکشوفه از آق اولر
۹۰.....	۳-۳-۵- مطالعه موردی دستبندهای مکشوفه از آق اولر
۹۸.....	۴-۵- مارلیک
۱۰۰.....	۱-۴-۵- اشیاء مکشوفه از مارلیک
۱۰۲.....	۲-۴-۵- زیورآلات مکشوفه از مارلیک
۱۰۵.....	۳-۴-۵- مطالعه موردی دستبندهای مکشوفه از مارلیک
۱۱۰.....	۵-۵- کلورز
۱۱۱.....	۱-۵-۵- اشیاء مکشوفه از کلورز
۱۱۱.....	۲-۵-۵- زیورآلات مکشوفه از کلورز
۱۱۳.....	۳-۵-۵- مطالعه موردی دستبندهای مکشوفه از کلورز
۱۱۶.....	۶-۵- دستبندهای مکشوفه از سایر محوطه ها در منطقه
۱۱۷.....	جمع بندی فصل پنجم(تجزیه و تحلیل داده ها)

فصل ششم

۱۲۲.....	نتیجه گیری و ضمائم
۱۲۳.....	نتیجه گیری
۱۲۶.....	تصاویر
۲۰۲.....	جداول

۲۱۷..... طرح ها

۲۲۹..... نقشه ها

۲۳۸..... منابع و مآخذ

فهرست تصاویر

- تصویر ۱-۳- قبر حفره ای مکشوفه از وسکه ۱۲۷
- تصویر ۲-۳- قبر چهار چینه مکشوفه از وسکه ۱۲۷
- تصویر ۳-۳- قبر کلان سنگی مکشوفه از آق اولر ۱۲۸
- تصویر ۴-۳- قبر دلمن مکشوفه از تول ۱۲۸
- تصویر ۵-۳- تدفین به پهلوئی چپ مکشوفه از آق اولر ۱۲۹
- تصویر ۶-۳- تدفین به صورت طاقباز مکشوفه از آق اولر ۱۲۹
- تصویر ۷-۳- تدفین های هم زمان مکشوفه از آق اولر ۱۳۰
- تصویر ۱-۴- گوشواره اناری شکل مکشوفه از حسنلو ۱۳۱
- تصویر ۲-۴- گردنبند ساخته شده از طلا، عقیق و سنگ مکشوفه از حسنلو ۱۳۱
- تصویر ۳-۴- گردنبند ساخته شده از لاجورد، عقیق و سنگ مکشوفه از حسنلو ۱۳۲
- تصویر ۴-۴- انگوی پهن بیضی شکل مکشوفه از حسنلو ۱۳۲
- تصویر ۵-۴- انگوی ساده طلا مکشوفه از حسنلو ۱۳۳
- تصویر ۶-۴- دستبند با پایانه سر حیوان مکشوفه از حسنلو ۱۳۳
- تصویر ۷-۴- طوق هلالی زرین مکشوفه از زیویه ۱۳۴
- تصویر ۸-۴- سنجاق های مکشوفه از زیویه ۱۳۴
- تصویر ۹-۴- گردنبند تزئین شده با سر قوچ مکشوفه از زیویه ۱۳۵
- تصویر ۱۰-۴- گردنبند تزئین شده با ۵ انار کوچک و شیء استثانه ای در وسط آن ۱۳۵

- تصویر ۴-۱۱- گردنبند طلا با آویزی چشمی شکل مکشوفه از زیویه ۱۳۶
- تصویر ۴-۱۲- دست پوش طلای مکشوفه از زیویه ۱۳۶
- تصویر ۴-۱۳- دستبند طلای مزین به سر شیر مکشوفه از زیویه ۱۳۷
- تصویر ۴-۱۴- دستبند طلای مزین به سر مار مکشوفه از زیویه ۱۳۷
- تصویر ۴-۱۵- دستبند مزین به دو سر قوچ با حلقه ماریچ مکشوفه از زیویه ۱۳۸
- تصویر ۴-۱۶- سنجاچه‌های میله ای بلند برنزی مکشوفه از لرستان ۱۳۸
- تصویر ۴-۱۷- سر سنجاچه‌های برنزی مکشوفه از لرستان ۱۳۹
- تصویر ۴-۱۸- انگشتر مفرغی ماریچ مکشوفه از لرستان ۱۳۹
- تصویر ۴-۱۹- گوشواره متشکل از سر و بدن سگ مکشوفه از لرستان ۱۴۰
- تصویر ۴-۲۰- بازوبند برنزی با نقش صورت انسان مکشوفه از لرستان ۱۴۰
- تصویر ۴-۲۱- دستبند با پایانه هایی به شکل سر شیر مکشوفه از لرستان ۱۴۱
- تصویر ۴-۲۲- دستبند با پایانه هایی به شکل سر گراز وحشی مکشوفه از لرستان ۱۴۱
- تصویر ۴-۲۳- دستبند با پایانه هایی به شکل سر مار مکشوفه از لرستان ۱۴۲
- تصویر ۴-۲۴- دستبند با دو سر بیرون برگشته و بدنه ای تابیده مکشوفه از لرستان ۱۴۲
- تصویر ۴-۲۵- دستبند با دو سر باز و تزیینات حلزونی مکشوفه از لرستان ۱۴۲
- تصویر ۴-۲۶- دستبند به شکل حلقه بسته مکشوفه از لرستان ۱۴۳
- تصویر ۴-۲۷- دستبند برنزی با پایانه هایی به شکل سر سگ مکشوفه از لرستان ۱۴۳
- تصویر ۵-۱- کوزه سفالی مکشوفه از تول ۱۴۴

- تصویر ۲-۵- ابزارآلات نبرد مفرغی مکشوفه از تول ۱۴۴
- تصویر ۳-۵- جام طلای مکشوفه از تول ۱۴۵
- تصویر ۴-۵- گوشواره های طلای مکشوفه از تول ۱۴۵
- تصویر ۵-۵- پلاکها و فنرهای طلای مکشوفه از تول ۱۴۵
- تصویر ۶-۵- گوشواره نقره مکشوفه از تول ۱۴۶
- تصویر ۷-۵- موبندهای نقره مکشوفه از تول ۱۴۷
- تصویر ۸-۵- زیورآلات مفرغی مکشوفه از تول ۱۴۷
- تصویر ۹-۵- مهره های گردنبندهای رنگین مکشوفه از تول ۱۴۸
- تصویر ۱۰-۵- اثر شماره (۱) ۱۵۰
- تصویر ۱۱-۵- اثر شماره (۲) ۱۵۰
- تصویر ۱۲-۵- اثر شماره (۳) ۱۵۰
- تصویر ۱۳-۵- اثر شماره (۴) ۱۵۱
- تصویر ۱۴-۵- اثر شماره (۵) ۱۵۱
- تصویر ۱۵-۵- اثر شماره (۶) ۱۵۱
- تصویر ۱۶-۵- اثر شماره (۷) ۱۵۲
- تصویر ۱۷-۵- اثر شماره (۸) ۱۵۲
- تصویر ۱۸-۵- اثر شماره (۹) ۱۵۲
- تصویر ۱۹-۵- اثر شماره (۱۰) ۱۵۳

- تصویر ۲۰-۵- اثر شماره (۱۱) ۱۵۳
- تصویر ۲۱-۵- اثر شماره (۱۲) ۱۵۳
- تصویر ۲۲-۵- اثر شماره (۱۳) ۱۵۴
- تصویر ۲۳-۵- اثر شماره (۱۴) ۱۵۴
- تصویر ۲۴-۵- اثر شماره (۱۵) ۱۵۴
- تصویر ۲۵-۵- اثر شماره (۱۶) ۱۵۵
- تصویر ۲۶-۵- اثر شماره (۱۷) ۱۵۵
- تصویر ۲۷-۵- اثر شماره (۱۸) ۱۵۵
- تصویر ۲۸-۵- اثر شماره (۱۹) ۱۵۶
- تصویر ۲۹-۵- اثر شماره (۲۰) ۱۵۶
- تصویر ۳۰-۵- اثر شماره (۲۱) ۱۵۶
- تصویر ۳۱-۵- اثر شماره (۲۲) ۱۵۷
- تصویر ۳۲-۵- اثر شماره (۲۳) ۱۵۷
- تصویر ۳۳-۵- اثر شماره (۲۴) ۱۵۷
- تصویر ۳۴-۵- اثر شماره (۲۵) ۱۵۸
- تصویر ۳۵-۵- اثر شماره (۲۶) ۱۵۸
- تصویر ۳۶-۵- اثر شماره (۲۷) ۱۵۸
- تصویر ۳۷-۵- اثر شماره (۲۸) ۱۵۹

- تصویر ۳۸-۵- اثر شماره (۲۹) ۱۵۹
- تصویر ۳۹-۵- اثر شماره (۳۰) ۱۵۹
- تصویر ۴۰-۵- اثر شماره (۳۱) ۱۶۰
- تصویر ۴۱-۵- اثر شماره (۳۲) ۱۶۰
- تصویر ۴۲-۵- اثر شماره (۳۳) ۱۶۰
- تصویر ۴۳-۵- اثر شماره (۳۴) ۱۶۱
- تصویر ۴۴-۵- اثر شماره (۳۵) ۱۶۱
- تصویر ۴۵-۵- اثر شماره (۳۶) ۱۶۱
- تصویر ۴۶-۵- دستبند کتیبه دار مکشوفه از تول ۱۶۲
- تصویر ۴۷-۵- کتیبه روی دستبند مکشوفه از تول ۱۶۲
- تصویر ۴۸-۵- کوزه سفالی مکشوفه از وسکه ۱۶۳
- تصویر ۴۹-۵- اشیاء آهنی مکشوفه از وسکه ۱۶۳
- تصویر ۵۰-۵- مویندهای مفرغی مکشوفه از وسکه ۱۶۴
- تصویر ۵۱-۵- دستبندهای مکشوفه از وسکه(اثر شماره ۳۸- اثر شماره ۵۷) ۱۶۵
- تصویر ۵۲-۵- کوزه سفالی مکشوفه از آق اولر ۱۶۶
- تصویر ۵۳-۵- ابزارآلات نبرد مکشوفه از آق اولر ۱۶۶
- تصویر ۵۴-۵- مهره های تزئینی مکشوفه از تندابین ۱۶۷
- تصویر ۵۵-۵- مهره های تزئینی مکشوفه از مریان ۱۶۷

- تصویر ۵-۵۶- مهره های تزئینی مزین به نقوش کنده مکشوفه از آق اولر ۱۶۸
- تصویر ۵-۵۷- گردنبندهای ساخته شده از مهره های سفید مکشوفه از آق اولر ۱۶۹
- تصویر ۵-۵۸- اثر شماره (۵۸) ۱۷۱
- تصویر ۵-۵۹- اثر شماره (۵۹) ۱۷۱
- تصویر ۵-۶۰- اثر شماره (۶۰) ۱۷۱
- تصویر ۵-۶۱- اثر شماره (۶۱) ۱۷۲
- تصویر ۵-۶۲- اثر شماره (۶۲) ۱۷۲
- تصویر ۵-۶۳- اثر شماره (۶۳) ۱۷۲
- تصویر ۵-۶۴- اثر شماره (۶۴) ۱۷۳
- تصویر ۵-۶۵- اثر شماره (۶۵) ۱۷۳
- تصویر ۵-۶۶- اثر شماره (۶۶) ۱۷۳
- تصویر ۵-۶۷- اثر شماره (۶۷) ۱۷۴
- تصویر ۵-۶۸- اثر شماره (۶۸) ۱۷۴
- تصویر ۵-۶۹- اثر شماره (۶۹) ۱۷۴
- تصویر ۵-۷۰- اثر شماره (۷۰) ۱۷۵
- تصویر ۵-۷۱- اثر شماره (۷۱) ۱۷۵
- تصویر ۵-۷۲- اثر شماره (۷۲) ۱۷۵
- تصویر ۵-۷۳- اثر شماره (۷۳) ۱۷۶

- تصویر ۷۴-۵- اثر شماره (۷۴) ۱۷۶
- تصویر ۷۵-۵- اثر شماره (۷۵) ۱۷۶
- تصویر ۷۶-۵- اثر شماره (۷۶) ۱۷۷
- تصویر ۷۷-۵- اثر شماره (۷۷) ۱۷۷
- تصویر ۷۸-۵- اثر شماره (۷۸) ۱۷۷
- تصویر ۷۹-۵- اثر شماره (۷۹) ۱۷۸
- تصویر ۸۰-۵- اثر شماره (۸۰) ۱۷۸
- تصویر ۸۱-۵- اثر شماره (۸۱) ۱۷۸
- تصویر ۸۲-۵- اثر شماره (۸۲) ۱۷۹
- تصویر ۸۳-۵- اثر شماره (۸۳) ۱۷۹
- تصویر ۸۴-۵- اثر شماره (۸۴) ۱۷۹
- تصویر ۸۵-۵- اثر شماره (۸۵) ۱۸۰
- تصویر ۸۶-۵- اثر شماره (۸۶) ۱۸۰
- تصویر ۸۷-۵- ظروف سفالی مکشوفه از مارلیک ۱۸۰
- تصویر ۸۸-۵- مجسمه سفالی مکشوفه از مارلیک ۱۸۱
- تصویر ۸۹-۵- سلاحهای برنزی مکشوفه از مارلیک ۱۸۱
- تصویر ۹۰-۵- جام طلای مکشوفه از مارلیک ۱۸۲
- تصویر ۹۱-۵- آویز طلای ساخته شده به شکل قفس مکشوفه از مارلیک ۱۸۲

- تصویر ۵-۹۲- آویز طلای ساخته شده به شکل دو سر عقاب مکشوفه از مارلیک ۱۸۳
- تصویر ۵-۹۳- گوشواره طلا به شکل خوشه ای از انار مکشوفه از مارلیک ۱۸۳
- تصویر ۵-۹۴- گوشواره طلا مزین به گوی های کوچک مکشوفه از مارلیک ۱۸۴
- تصویر ۵-۹۵- گوشواره طلا به شکل خوشه انگور مکشوفه از مارلیک ۱۸۴
- تصویر ۵-۹۶- انگشتر طلا ساخته شده به شیوه مارپیچ مکشوفه از مارلیک ۱۸۵
- تصویر ۵-۹۷- انگشتر طلا مزین به نقوش حیوانات افسانه ای مکشوفه از مارلیک ۱۸۵
- تصویر ۵-۹۸- سنجاقهای تزیینی طلا مکشوفه از مارلیک ۱۸۵
- تصویر ۵-۹۹- گردنبند گچی ساخته شده به شکل حیوانات مکشوفه از مارلیک ۱۸۶
- تصویر ۵-۱۰۰- گردنبند ساخته شده با گوش ماهی و صدف مکشوفه از مارلیک ۱۸۶
- تصویر ۵-۱۰۱- گردنبند عقیق مکشوفه از مارلیک ۱۸۷
- تصویر ۵-۱۰۲- پلاک طلای مدور منقش به نقوش گیاهی مکشوفه از مارلیک ۱۸۷
- تصویر ۵-۱۰۳- گردنبند طلا با زنجیر نازک مکشوفه از مارلیک ۱۸۸
- تصویر ۵-۱۰۴- اثر شماره (۸۷) ۱۸۸
- تصویر ۵-۱۰۵- اثر شماره (۸۸) ۱۸۸
- تصویر ۵-۱۰۶- اثر شماره (۸۹) ۱۸۹
- تصویر ۵-۱۰۷- اثر شماره (۹۰) ۱۸۹
- تصویر ۵-۱۰۸- اثر شماره (۹۱) ۱۸۹
- تصویر ۵-۱۰۹- اثر شماره (۹۲) ۱۹۰

- تصویر ۵-۱۱۰- اثر شماره (۹۴) ۱۹۰
- تصویر ۵-۱۱۱- اثر شماره (۹۵) ۱۹۰
- تصویر ۵-۱۱۲- اثر شماره (۹۶) ۱۹۱
- تصویر ۵-۱۱۳- اثر شماره (۹۷) ۱۹۱
- تصویر ۵-۱۱۴- اثر شماره (۹۹) ۱۹۱
- تصویر ۵-۱۱۵- اثر شماره (۱۰۰) ۱۹۲
- تصویر ۵-۱۱۶- اثر شماره (۱۰۱) ۱۹۲
- تصویر ۵-۱۱۷- اثر شماره (۱۰۲) ۱۹۲
- تصویر ۵-۱۱۸- مهره های تزینی مکشوفه از کلورز موجود در موزه ایران باستان ۱۹۳
- تصویر ۵-۱۱۹- گردنبند مکشوفه از کلورز از جنس طلا و عقیق ۱۹۴
- تصویر ۵-۱۲۰- موبندهای طلای مکشوفه از کلورز ۱۹۴
- تصویر ۵-۱۲۱- اثر شماره (۱۰۳) ۱۹۵
- تصویر ۵-۱۲۲- اثر شماره (۱۰۴) ۱۹۵
- تصویر ۵-۱۲۳- اثر شماره (۱۰۵) ۱۹۵
- تصویر ۵-۱۲۴- اثر شماره (۱۰۶) ۱۹۶
- تصویر ۵-۱۲۵- اثر شماره (۱۰۷) ۱۹۶
- تصویر ۵-۱۲۶- اثر شماره (۱۰۸) ۱۹۶
- تصویر ۵-۱۲۷- اثر شماره (۱۰۹) ۱۹۶

- تصویر ۵-۱۲۸- اثر شماره (۱۱۰)..... ۱۹۷
- تصویر ۵-۱۲۹- اثر شماره (۱۱۱)..... ۱۹۷
- تصویر ۵-۱۳۰- اثر شماره (۱۱۲)..... ۱۹۸
- تصویر ۵-۱۳۱- دستبندهای مکشوفه از کورامار..... ۱۹۸
- تصویر ۵-۱۳۲- دستبند مکشوفه از جمشید آباد..... ۲۰۰
- تصویر ۵-۱۳۳- دستبند مکشوفه از بویه املش..... ۲۰۰
- تصویر ۵-۱۳۴- دستبند مکشوفه از چره رستم آباد..... ۲۰۰
- تصویر ۵-۱۳۵- دستبند مکشوفه از اصطخ جان..... ۲۰۱